

Met een mengkuil kan een melkveehouder makkelijk gemengd voeren. Als de kosten van eigen arbeid worden geteld, is het jaarlijks **tot €9.500 goedkoper** dan een voermengwagen.

Voermengwagen verliest 't van mengkuil

EEN melkveehouder die op een gemakkelijke manier gemengd wil voeren, heeft globaal twee keuzes: hij schaft een voermengwagen aan of hij laat een mengkuil aanleggen.

In het kader van arbeidsbesparing staat het aanleggen van een mengkuil in de belangstelling. Het concept is eenvoudig: een gespecialiseerd bedrijf mengt enkele keren per jaar met grof geweld een aantal ingekuilde producten (maïs, gras en bijproducten) op de kuilplaat of het erf. Dan kuilt hij het mengsel opnieuw in. De veehouder geeft het ingekuilde mengsel, met alle voordelen van dien, met een eenvoudig uithaalsysteem aan de koeien.

Gehaltes blijven gelijk

Het is de vraag wat bedrijfseconomisch het interessantst is. Daarvoor moet je de jaarkosten weten. Die staan in de twee tabellen, voor een bedrijf met 70 melkkoeien en 535.500 kilo melk. De berekening betreft alleen het voeren van de melkkoeien, in één productiegroep. Het jongvee en de droge koeien krijgen in de praktijk geen mengkuil.

De arbeidstijden en investeringen zijn gebaseerd op onderzoek van de Animal Sciences Group (ASG) en Kwin. Om de vergelijking zuiver te houden, is gesteld dat de melkproductie en de gehalten van de koeien bij een mengkuil en een voermengwagen gelijk zijn. Van invloed daarop zijn onder meer de kwaliteit van de producten en de aanleg van de mengkuil.

In beide situaties zijn twee voersystemen genomen. Bij de mengkuil kan de veehouder toe met een eenvoudig uithaalsysteem. In de linker kolom is dat een kuilvoersnijder met bovenlosser. In de rechter kolom is een duurdere uithaaldoseerwagen genomen.

Bij de voermengwagen staat in de linker kolom een voermengwagen met laadklep. Hiervoor is maar één trekker nodig. In de rechter kolom wordt een extra trekker met voorlader en kuilhapper inge-

schakeld om de mengwagen dagelijks te vullen.

In alle situaties is het voersysteem voor 100 procent toegerekend aan het voeren, de trekker voor 20 tot 25 procent. De tweede trekker in de rechter kolom van

de voermengwagen komt wel volledig voor rekening van het voeren.

Kosten van de mengkuil

De kosten bij een mengkuil staan in *tabel 1*. Deze kuil aanleggen kost gemiddeld

Tabel 1. Kosten rond de €10.000

Kosten mengkuil in euro's per jaar voor een eenvoudig en een luxe voersysteem

	eenvoudig	luxe
aanleggen mengkuil	4.900	4.900
trekker	700	503
uithaalsysteem	1.819	3.348
arbeid	2.254	1.988
totaal	9.673	10.739

Een eenvoudig kuiluitaalsysteem is een kuilvoersnijder met bovenlosser. Luxe is een duurdere uithaaldoseerwagen.

FOTO: MARK PASVEER

€70 per koe; voor dit bedrijf dus €4.900 totaal. Dit is voor het maken van vier mengkuilen per jaar, inclusief rantsoenberekeningen. Als de kuilen qua logistiek minder gunstig liggen, kan het bedrag enkele honderden euro's hoger uitvallen.

De trekkerkosten zijn gebaseerd op een vervangingswaarde van €33.200 voor een trekker van 60 kW. Dit is gecorrigeerd voor de BTW en de werkelijke (lagere) aanschafprijs. De trekker is voor 20 procent toegerekend aan het voeren. Bij 18,3 procent jaarkosten (afschrijving, rente, onderhoud) kost deze trekker inclusief brandstof €700 per jaar.

De kuilvoersnijder met bovenlosser kost €9.400. Na correcties bedragen de jaar-

kosten €1.819. De arbeidsbehoefte bij een kuilvoersnijder is volgens de ASG 19,5 minuten per dag. Bij een uurtarief van €19 en 365 dagen per jaar is dat een totaalbedrag van €2.254. Het maken en werken met een mengkuil kost dus onder de streep €9.673 per jaar.

Door met een doseerwagen te werken (rechtse kolom) nemen de machinekosten toe. Daar staan wat lagere arbeids- en trekkerkosten tegenover. In dat geval is het totaalbedrag €10.739 per jaar.

Kosten van de voermengwagen

In tabel 2 staan de kosten bij het gebruik van een voermengwagen. Een goedkope manier om gemengd te voeren is met een

voermengwagen met laadklep (linker kolom). Alleen voor het voeren is een veehouder €814 aan trekkerkosten kwijt. De vervangingswaarde van de voermengwagen is €30.900. Per jaar is dat €5.980. Met een dergelijke machine werken kost 55,7 minuten \times €19/uur \times 365 dagen = €6.438 per jaar.

Bij een mengkuil is het gebruik van conserveringsmiddelen bij gras niet nodig. Bij een voermengwagen zijn die kosten er wel. Als bij 40 hectare maaisel middelen nodig zijn, geeft dat bij €10 per hectare een kostenpost van €400.

Tot slot zijn aparte opslagruimtes nodig voor de bijproducten. Bij drie bijproducten (aardappelpersvezel, bierbostel en maïsgluten) en vrachten van 35 ton per keer zijn de jaarkosten €630. Opgeteld is de melkveehouder bij dit systeem €14.262 per jaar kwijt aan voeren.

Bij het gebruik van een aparte trekker met kuilhapper (rechter kolom) nemen vanzelfsprekend de trekkerkosten fors toe. Hier is met een brutoprijs van €28.900 gerekend. Ondanks 47,5 minuut arbeid per dag liggen de totale kosten in die situatie op €19.199 per jaar.

Arbeid maakt het duur

Bij zowel een eenvoudige als een luxe voermethode is een mengkuil voordeliger dan de aanschaf van een voermengwagen. Het is met name de post arbeid die de voermengwagen duur maakt. Als de arbeid buiten beschouwing wordt gelaten, kost een mengkuil €7.419 tot €8.751 per jaar.

Het gebruik van de eenvoudige voermengwagen kost zonder arbeid €7.824 en ligt dus op een gelijk niveau. Deze berekening is bedrijfseconomisch; dus alle trekkers en werktuigen zijn op basis van vervangingswaarde geteld. In de praktijk hanteert een melkveehouder voor de kosten van de (oudere) tweede trekker vaak een lager bedrag.

Afgezien van de financiële afweging heeft een mengkuil andere aandachtspunten. Het is specialistenwerk en luistert nauwkeurig. Een veehouder is minder flexibel om rantsoenen te wijzigen. En gebruik bij meerdere productiegroepen is lastig. Iemand die een voermengwagen aanschaft, weet wat de komende jaren de kosten zijn. Bij een mengkuil is hij afhankelijk van de geldende tarieven.

René Stevens

Tabel 2. Kosten €14.000 tot €19.000

Kosten van een voermengwagen in euro's per jaar voor eenvoudig en luxe systeem

	eenvoudig	luxe
trekker(s)	814	8.112
voermengwagen	5.980	4.567
arbeid	6.438	5.490
inkuilmiddelen	400	400
extra opslag	630	630
totaal	14.262	19.199

Arbeid is een grote kostenpost bij een voermengwagen. Luxe is een extra trekker met voorlader en kuilhapper.

FOTO: HENK RISWICK